

**Statens jordbruksverks föreskrifter om frivillig och
förebyggande hälsokontroll avseende salmonella
hos nötkreatur;**

SJVFS 2002:20

Saknr K 110

Utkom från trycket
den 15 april 2002

beslutade den 27 mars 2002

Statens jordbruksverk föreskriver¹, med stöd av 1, 3 och 8 §§ förordningen (1985:343) om kontroll av husdjur m.m., följande.

Allmänt

1 § Bestämmelserna i denna författning har till syfte att genom frivillig anslutning av nötkreatursbesättningar till en hälsokontroll förebygga salmonella hos nötkreatur.

Bestämmelser om åtgärder vid misstanke om salmonella finns även i zoonoslagen (1999:658).

Bestämmelser som rör smittskydd och mottaglighet för sjukdom finns även i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1993:129) om djurhållning inom lantbruket m.m.

Definitioner

2 § I denna författning avses med

salmonella: alla subspecies och serovarianter av *Salmonella enterica*,

djurstall: byggnad där nötkreatur hålls,

djurhållare: den som äger eller på annat sätt ansvarar för djur i en besättning som är ansluten till salmonellakontrollen,

besättning: samtliga djur som av en djurhållare hålls på ett sådant sätt att de smittskyddsmässigt räknas som en enhet,

kontrollorganisation: den organisation som med stöd av 3 § i denna föreskrift utsetts att anordna kontroll av salmonella hos nötkreatur.

¹ Anmälan har gjorts enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 98/34/EG av den 22 juni 1998 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster (EGT L 204, 21.7.1998, s 37, Celex 31998L0034), ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 98/48/EG (EGT L 217, 5.8.1998, s. 18, Celex 31998L0048).

Kontrollorganisation

3 § Efter ansökan hos Statens jordbruksverk kan organisationer på jordbruksnäringens område eller andra sammanslutningar utses att anordna kontroll av nötkreatur i enlighet med bestämmelserna i denna författning.

Jordbruksverket kan avslå en ansökan om att få anordna kontroll enligt första stycket om det redan finns en organisation utsedd och det föreligger risk för att godkännande av flera organisationer skulle äventyra effektiviteten av den kontroll som redan bedrivs.

4 § En ansökan enligt 3 § första stycket skall innehålla organisationens plan och riktlinjer för bedrivande av salmonellakontrollen, uppgift om vem som enligt 5 § andra stycket skall ansvara för kontrollen samt dokumentation över den ansvariges utbildning och kompetens.

Av organisationens plan och riktlinjer skall framgå

1. resurser med avseende på ekonomi, personal och möjligheter till effektivitet i kontrollen,

2. arbetsinstruktioner samt krav på utbildning och kompetens hos de personer som skall ingå i kontrollsektionen,

3. instruktioner och riktlinjer för samt sammansättningen av den nämnd som avses i 6 §,

4. garantier för ett opartiskt utförande av kontrollen,

5. rutiner för överlämnandet av rapporter enligt denna författning,

6. den tidsperiod under vilken kontrollprogrammet beräknas pågå,

7. hur information om kontrollprogrammet skall spridas, samt

8. att organisationen i tillämpliga delar skall tillämpa förvaltningslagens regler i frågor om parts rätt att få del av uppgifter, om jäv samt om motivering av, underrättelse om och överklagande av beslut som rör kontrollen.

5 § Organisation eller sammanslutning som avses i 3 § första stycket skall utse en sektion inom sig som skall utföra kontrollen enligt denna författning (kontrollsektionen). Om inte Jordbruksverket medger annat skall denna sektion vara organisatoriskt skild från all verksamhet inom organisationen eller sammanslutningen som inte avser kontroll eller provtagning enligt lagen (1985:342) om kontroll av husdjur m.m. eller lagen (1992:1683) om provtagning på djur m.m.

Den som inom kontrollsektionen ansvarar för salmonellakontrollen skall vara veterinär.

6 § Kontrollorganisationen skall utse en rådgivande nämnd (Salmonellanämnden). Av dess permanenta ledamöter skall två vara utsedda ur de i branschen förekommande sammanslutningarna på ett sätt som medför att ett så stort antal som möjligt av de i landet aktiva djurhållarna blir representerade. Salmonellanämnden skall alltid kalla Jordbruksverket, Statens livsmedelsverk, Statens veterinärmedicinska anstalt samt en representant

för länsveterinärerna att närvara och yttra sig vid nämndens sammanträden. Vid behov skall även andra sakkunniga kallas.

Salmonellanämnden skall bistå kontrollorganisationen med råd, vara remissorgan samt på eget initiativ till kontrollorganisationen anmäla förhållanden som den får kännedom om och som kan vara av betydelse för salmonellakontrollen.

Vid Salmonellanämndens sammanträden skall protokoll föras. Protokollet skall uppta

1. tid och plats för sammanträdet,
2. vilka som deltagit,
3. en redogörelse för de frågor som behandlats och vilka meningar som framkommit, samt
4. nämndens beslut.

Protokollet skall föras av en av de permanenta ledamöterna i nämnden. Det skall senast två veckor efter sammanträdet vara utskrivet och justerat av två personer som varit närvarande. Protokollet skall sändas till dem som deltagit i mötet.

7 § Salmonellakontrollen skall utföras på sätt som särskilt anges i denna författning samt genom särskilda inspektioner i kontrollsektionens regi av den verksamhet som djurhållare anmält till kontrollen och i övrigt i enlighet med organisationens plan och riktlinjer för kontrollverksamheten.

8 § Kontrollsektionen skall årligen och senast tre månader efter det att kontrollsektionen avslutat verksamhetsåret lämna en rapport till Jordbruksverket. Kopia av rapporten skall tillställas länsveterinären i de län där kontrollverksamhet utövas. Rapporten skall innehålla uppgifter om antalet till kontrollen anslutna besättningar samt resultatet av kontrollverksamheten.

Kontrollsektionen skall under löpande verksamhetsår på begäran lämna uppgifter om anslutna besättningar och resultat av kontrollverksamheten till Jordbruksverket.

9 § Kontrollsektionen skall föra ett register över samtliga kontrollanslutna besättningar, föra särskilda journaler över inkomna handlingar från djurhållare samt föra journal över genomförda inspektioner enligt 7 §.

10 § Kontrollsektionen skall ha tillgång till de uppgifter ur Jordbruksverkets centrala djurregister som gäller till kontrollen anslutna besättningar.

Anslutning till kontrollen

11 § Djurhållare som vill ansluta en besättning till salmonellakontrollen skall anmäla detta till organisation som erhållit uppdrag att anordna kontrollen.

12 § En anmälan om anslutning av en besättning till salmonella kontrollen skall innehålla

1. en skriftlig förbindelse från djurhållaren att följa de före skrifter som gäller för kontrollen samt att iakttaga vad kontrollorganisationen bestämmer i enlighet med denna författning och planen och riktlinjerna för dess verksamhet,

2. uppgifter om produktionsinriktning, antal nötkreatur i besättningen indelat i ålderskategorier, huvudsaklig ras i besättningen, uppgifter om andra djur än nötkreatur som finns i besättningen, en schematisk skiss över samtliga djurstallar och djuravdelningar oavsett djurslag med angivande av hur många djur som ryms i varje stall eller avdelning, djurflöden, foderhantering, tillgänglig betesareal, eventuella sambeten, plan för skadedjursbekämpning samt övriga uppgifter kontrollsektionen finner nödvändiga,

3. i de fall djurstallar uppförts, byggts till eller byggts om under 1998 eller senare, kopia på beslut om godkänd förprovning enligt 5 § djurskyddsförordningen (1988:539) samt protokoll från länsstyrelsens besiktning av anläggningen enligt 6 § djurskyddsförordningen,

4. plan för årlig rengöring och desinfektion av djurstallar,

5. plan för rengöring av fodersystem, samt

6. plan för omhändertagande av kadaver och annat animaliskt avfall.

13 § Kontrollsektionen skall vägra att ansluta besättningar som inte uppfyller villkoren enligt denna författning eller om kontrollsektionen finner uppenbara brister ur smittskydds- eller djurskyddssynpunkt.

Djurhållarens åligganden

14 § Djurhållaren skall på begäran lämna kontrollsektionen, länsveterinären och Jordbruksverket tillträde till samtliga marker och lokaler samt medverka till att dessa organ får del av samtliga handlingar och uppgifter som kan vara av betydelse för kontrollverksamheten enligt denna författning.

15 § Djurhållaren skall till kontrollsektionen avge rapporter med sådana uppgifter och vid de tidpunkter som kontrollsektionen bestämmer.

16 § Djurhållaren skall då misstanke om salmonella uppstår omgående kontakta veterinär.

17 § Djurhållaren skall hålla stängsel i gott skick så att rymning förhindras.

18 § Djurhållaren skall tillse att personer som vistas i besättningen iakttar noggrann personlig hygien. Personer som har diarré som gör att salmonellainfektion inte kan uteslutas får inte vistas i stallen, såvida det inte är oundgängligen nödvändigt för djurens skötsel.

19 § Markområdet inom två meter runt djurstallar skall hållas fritt från föremål och annan växtlighet än kortklippt gräs eller motsvarande. Undantag görs för sådana föremål som är nödvändiga för driften av verksamheten.

20 § Djurstallar skall vara utformade och i sådant skick att smågnagare, andra skadedjur och fåglar såvitt möjligt hindras att komma in.

Kontinuerlig skadedjursbekämpning skall utföras av bekämpningsföretag. Alternativt får motsvarande skadedjursbekämpning utföras genom djurhållarens försorg.

21 § Svin och fjäderfä skall hållas avskilda från utrymmen där nötkreatur vistas. Om svin eller fjäderfä hålls för annat ändamål än för det egna hushållet skall dessa vara anslutna till salmonellakontroll enligt Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2002:21) om frivillig och förebyggande hälsokontroll avseende salmonella hos svin eller Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1995:79) om frivillig och förebyggande salmonellakontroll av fjäderfäbesättningar.

22 § I direkt anslutning till djurstallar skall det finnas möjligheter till personlig rengöring och rengöring av personlig utrustning med kallt rinnande vatten, flytande tvål, handdesinfektionsmedel och torkhandduk eller motsvarande samt finnas tillgång till varmt vatten.

23 § I varje djurstall skall inredning, golv, tak, väggar och fönster vara möjliga att rengöra och desinfektera med normal arbetsinsats.

24 § God ordning och hygien skall råda i djurstallar.

25 § Besökare i djurstallar skall använda särskilda skyddskläder och stövlar eller skoöverdrag som tillhandahålls av djurhållaren såvida inte besökaren använder egna skyddskläder och skoöverdrag av engångsmaterial. Besökare kan i undantagsfall använda egna skyddskläder och stövlar om dessa noggrant rengjorts och desinfekterats efter att de använts i andra besättningar.

26 § Djurstallar och inredning skall noggrant rengöras och desinfekteras minst en gång årligen och vidtagna åtgärder skall dokumenteras i stalljournal eller motsvarande.

Rengöring och desinfektion enligt första stycket skall följa en av djurhållaren i förväg uppgjord plan. Planen skall vara godkänd av kontrollorganisationen.

27 § Vid verksamhet som bygger på inköp av kalvar eller ungdjur för uppfödning till slakt skall omgångsvis uppfödning tillämpas i mottagningsstallet. De inköpta kalvorna eller ungdjuren skall hållas i mottagningsstallet i minst fyra veckor innan de får komma i kontakt med övriga djur i besättningen.

Mellan omgångarna skall stallutrymmet och inredningen noggrant rengöras och desinfekteras och vidtagna åtgärder skall dokumenteras i stalljournal eller motsvarande.

28 § Om det till gård med mjölkkor anskaffas kalvar eller ungdjur för köttproduktion från andra besättningar, skall mjölkorna och de anskaffade kalvarna eller ungdjuren avsedda för köttproduktion hållas i skilda stall och skötas separat på ett sådant sätt att smittspridning mellan enheterna minimeras. Separata kläder och stövlar skall därvid användas i de två enheterna. Djur från köttproduktionsenheten får inte flyttas till mjölkstallet.

Undantag från första stycket får ske om den totala anskaffningen av kalvar eller ungdjur för köttproduktion är högst 30 djur under den senaste 12-månadersperioden och om dessa djur inte kommer från fler än fem olika besättningar. Dessa djur skall ha transporterats direkt från ursprungsbesättning till mottagarbesättning och samtliga ursprungsbesättningar skall vara anslutna till kontrollen enligt denna författning.

Hantering av gödsel och organiskt avfall

29 § Gödselspridare eller motsvarande som används i flera besättningar skall rengöras och desinfekteras före användning i ansluten besättning.

30 § Gödsel från besättning som står utanför kontrollen enligt denna författning får inte spridas på areal tillhörig ansluten besättning om denna areal efter spridningstillfället används som bete eller för skörd av grovfoder eller halm under innevarande kalenderår.

Organiskt avfall som inte är certifierat enligt Svenska Renhållningsverksförningens kriterier för kompost och rötrest, såsom avfall från avloppsreningsverk, flerkammarbrunnar och ej källsorterat hushållsavfall, får inte spridas på areal tillhörig ansluten besättning om denna areal inom två år skall användas som bete eller för skörd av grovfoder eller halm.

Organiskt avfall som är certifierat enligt Svenska Renhållningsverksförningens kriterier för kompost och rötrest, såsom organiskt avfall

från livsmedelsindustrier och butiker samt källsorterat hushållsavfall, får inte spridas på areal tillhörig ansluten besättning om denna areal efter spridningstillfället används som bete eller för skörd av grovfoder eller halm under innevarande kalenderår.

Foder

31 § Spannmål, kraftfoder, koncentrat, eller flytande foder skall förvaras i silo eller på annat sätt väl skyddat mot nederbörd, smågnagare, fåglar och andra djur.

32 § Fodersystemen skall vara möjliga att rengöra.

33 § Markområdet inom två meter runt foderutrymme skall hållas fritt från föremål och annan växtlighet än kortklippt gräs eller motsvarande. Undantag görs för sådana föremål som är nödvändiga för driften av verksamheten.

Hantering av kadaver

34 § Djurkadaver eller annat animaliskt avfall som skall bearbetas enligt Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1998:34) om hantering av djurkadaver och annat animaliskt avfall skall snarast föras från gården. I avvaktan på hämtning skall avfallet förvaras på ett smittskyddsmässigt säkert sätt enligt en i förväg av djurhållaren uppgjord plan. Planen skall vara godkänd av kontrollsektionen.

Inköp av djur

35 § Vid inköp av rekryteringsdjur från fler än 5 besättningar inom en 12-månadersperiod skall de rekryteringsdjur som inköps under kvarvarande 12-månadersperiod provtas med negativt resultat avseende salmonella innan de tillförs besättningen.

Djurhållaren skall genom kontakt med veterinär ta initiativ till provtagning enligt första stycket.

36 § Om mer än 50 kalvar eller ungdjur för köttproduktion anskaffas årligen från andra besättningar skall provtagning avseende salmonella ske om kalvar eller ungdjur insjuknar med diarré och påverkat allmäntillstånd i mottagningsstallet.

Djurhållaren skall genom kontakt med veterinär ta initiativ till provtagning enligt första stycket.

Provtagning och analys

37 § Provtagning enligt 36 och 37 §§ skall ske genom individuell träckprovtagning från ändtarmen. Varje individprov skall omfatta minst 10 g träck. Proverna får sammanföras fem och fem före analys.

38 § Analys av proverna skall ske på svenskt veterinärmedicinskt laboratorium och utföras enligt Internationella standardiseringsorganisationens standardmetod, ISO 6579:1993, eller enligt den metod som beskrivs av Nordisk metodikkomité för Livsmedel (NMKL-metod nr 71, fjärde utgåvan, 1991 eller reviderade utgåvor).

Övriga bestämmelser

39 § Djurhållare, som ej längre uppfyller förutsättningarna för anslutning till salmonellakontrollen eller som ej iakttar vad som åligger honom med anledning av anslutningen till salmonellakontrollen, skall av kontrollsektionen uteslutas från kontrollen om överträdelsen inte är av ringa betydelse. Kopia av beslutet härom skall omgående tillställas Jordbruksverket och länsveterinären i det län där den aktuella besättningen är belägen.

Överträdelser av ringa betydelse som inte föranleder beslut om uteslutning skall registreras och följas upp av kontrollsektionen.

40 § Djurhållare som utesluts eller självmant utträder ur salmonellakontrollen får tidigast efter ett år ny- eller återansluta en besättning till kontrollen. Om kontrollsektionen finner att särskilda skäl föreligger, får den medge att återinträde sker tidigare.

41 § Jordbruksverket kan återkalla beslutet att utse en kontrollorganisation att anordna kontroll enligt 3§ om organisationen inte följer föreskrifterna i denna författning, planen och riktlinjerna för kontrollen eller på annat sätt förfar otillbörligt.

42 § Avgifter för kontroll i enlighet med vad som anges i denna författning får uttas enligt taxa som fastställs av kontrollorganisationen.

43 § Om särskilda skäl föreligger, kan Jordbruksverket medge undantag från bestämmelserna i denna författning.

Denna författning träder i kraft den 15 april 2002.

MATS PERSSON

Bodil Noll
(Smittskyddsseten)